

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie w VIII Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSO Igor Tuleya

w sprawie: R K i innych

oskarżonych z art. 286 § 1 k.k. i inne

z urzędu

w przedmiocie: pytania prejudycjalnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, art. 105 § 1 Regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości

postanawia:

I. skierować do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej następujące pytania dotyczące wykładni prawa Unii:

1) Czy prawo Unii – w szczególności art. 47 Karty Praw Podstawowych (KPP) i wyrażone w nim prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem oraz prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd

ustanowiony uprzednio na mocy ustawy – należy interpretować w ten sposób, że pozostaje on w sprzeczności z przepisami prawa krajowego szczegółowo przedstawionymi w punktach 2 i 3 niniejszego pytania tj. art. 80 i art. 129 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (p.u.s.p), a także 110 § 2a p.u.s.p. i art. 27 § 1 pkt 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, umożliwiającymi Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego uchylenie immunitetu i zawieszenie sędziego w czynnościach służbowych, a tym samym faktyczne odsunięcie sędziego od orzekania w przydzielonych mu sprawach, zwłaszcza że:

a) Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie stanowi „sądu” w rozumieniu art. 47 KPP, art. 6 EKPC oraz art. 45 ust.1 Konstytucji RP (orzeczenia C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982);

b) członkowie Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego charakteryzują się szczególnie silnymi powiązaniem z władzą ustawodawczą i wykonawczą (postanowienie z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska C-791/19 R, EU:C:2020:277);

c) Rzeczpospolitą Polską zobowiązano do zawieszenia stosowania niektórych przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym dotyczących tzw. Izby Dyscyplinarnej oraz do powstrzymywania się od przekazania spraw zawisłych przed tą izbą do rozpoznania przez skład, który nie spełnia wymogów niezależności (postanowienie z dnia 8 kwietnia 2020 r., Komisja/Polska C-791/19 R, EU:C:2020:277).

2) Czy prawo Unii – w szczególności art. 2 TUE i wyrażoną w nim wartość państwa prawnego oraz wymogi skutecznej ochrony sądowej wynikające z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE – należy interpretować w ten sposób, że „przepisy regulujące system środków dyscyplinarnych w stosunku do osób, którym powierzono zadanie sądenia” obejmują również przepisy dotyczące pociągnięcia do odpowiedzialności karnej lub pozbawienia wolności (zatrzymania) sędziego sądu krajowego, takie jak art. 181 Konstytucji RP w związku z art. 80 i art. 129 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (p.u.s.p.), zgodnie z którymi:

a) pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub pozbawienie wolności (zatrzymanie) sędziego sądu krajowego, co do zasady na wniosek prokuratora, wymaga zezwolenia właściwego sądu dyscyplinarnego;

b) sąd dyscyplinarny – zezwalając na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub pozbawienie wolności (zatrzymanie) sędziego sądu krajowego – może (a w niektórych przypadkach ma obowiązek) zawiesić tego sędziego w czynnościach służbowych;

c) zawieszając sędziego sądu krajowego w czynnościach służbowych, sąd dyscyplinarny ma jednocześnie obowiązek obniżyć wynagrodzenie tego sędziego, w granicach określonych przez te przepisy, na czas trwania zawieszenia?

3) Czy prawo Unii – w szczególności przepisy przywołane w pytaniu 2 – należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniom państwa członkowskiego, takim jak art. 110 § 2a p.u.s.p. i art. 27 § 1 pkt 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, zgodnie z którymi sprawy dotyczące zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub pozbawienie wolności (zatrzymanie) sędziego sądu krajowego należą, zarówno w pierwszej jak i w drugiej instancji, do wyłącznej właściwości organu, takiego jak Izba Dyscyplinarna, biorąc w szczególności pod uwagę (pojedynczo lub łącznie), że:

a) utworzenie Izby Dyscyplinarnej zbiegło się w czasie ze zmianą zasad wylaniania członków organu, takiego jak Krajowa Rada Sądownictwa (KRS), który bierze udział w procesie powoływania sędziów, i na którego wniosek zostali powołani wszyscy członkowie Izby Dyscyplinarnej;

b) ustawodawca krajowy wyłączył możliwość przeniesienia do Izby Dyscyplinarnej urzędujących sędziów sądu krajowego ostatniej instancji, takiego jak Sąd Najwyższy, w którego strukturach funkcjonuje ta izba, wobec czego w Izbie Dyscyplinarnej zasiadać mogą jedynie nowi członkowie powołani na wniosek KRS w zmienionym składzie;

c) Izba Dyscyplinarna charakteryzuje się szczególnie wysokim stopniem autonomii w ramach Sądu Najwyższego;

d) Sąd Najwyższy, w orzeczeniach wydanych w wykonaniu wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., *A.K. i in. (Niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego)* (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982), potwierdził, że KRS w zmienionym składzie nie jest organem niezależnym od władzy ustawodawczej i wykonawczej, oraz że Izba Dyscyplinarna nie stanowi „sądu” w rozumieniu art. 47 KPP, art. 6 EKPC oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP;

e) wniosek o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub pozbawienie wolności (zatrzymanie) sędziego sądu krajowego pochodzi, co do zasady, od prokuratora,

którego przełożonym służbowym jest organ władzy wykonawczej, taki jak Minister Sprawiedliwości, który może wydawać prokuratorom wiążące polecenia dotyczące treści czynności procesowych, a jednocześnie członkowie Izby Dyscyplinarnej oraz KRS w zmienionym składzie wykazują, jak stwierdził Sąd Najwyższy w orzeczeniach, o których mowa w pkt 2d, szczególnie silne powiązania z władzą ustawodawczą i wykonawczą – wobec czego Izba Dyscyplinarna nie może być uznana za podmiot trzeci w stosunku do strony postępowania;

f) Rzeczypospolita Polska została zobowiązana do zawieszenia stosowania niektórych przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym dotyczących Izby Dyscyplinarnej oraz do powstrzymania się od przekazania spraw zawisłych przed tą izbą do rozpoznania przez skład, który nie spełnia wymogów niezależności, zgodnie z postanowieniem z dnia 8 kwietnia 2020 r., *Komisja/Polska (C-791/19 R, EU:C:2020:277)*?

4) Czy w razie wydania zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego sądu krajowego oraz zawieszenia tego sędziego w czynnościach służbowych z jednoczesnym obniżeniem jego wynagrodzenia na czas trwania tego zawieszenia, prawo Unii – w szczególności przepisy przywołane w pytaniu 2 oraz zasady: pierwszeństwa, lojalnej współpracy, o której mowa w art. 4 ust. 3 TUE i pewności prawa – należy interpretować w ten sposób, że stoi ono na przeszkodzie przyznaniu mocy wiążącej takiemu zezwoleniu, w szczególności w zakresie zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych, jeżeli zostało ono wydane przez organ, taki jak Izba Dyscyplinarna – wobec czego:

a) wszelkie organy państwa (w tym sąd odsyłający, w składzie którego zasiada sędzia objęty tym zezwoleniem, jak również organy mające kompetencje w zakresie wyznaczania i zmiany składu sądu krajowego) mają obowiązek pominąć to zezwolenie i umożliwić sędziemu sądu krajowego, wobec którego zostało ono wydane, zasiadanie w składzie orzekającym tego sądu,

b) sąd, w składzie którego zasiada sędzia objęty tym zezwoleniem, stanowi sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy, względnie sąd niezależny i bezstronny, i może w związku z tym rozstrzygać – jako „sąd” – kwestie dotyczące stosowania lub wykładni prawa Unii?

II. Zwrócić się z wnioskiem o rozpoznanie pytań, o których mowa w pkt I, w trybie przyspieszonym, stosownie do art. 105 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.